

DISCURS DE GRADUACIÓ – FACULTAT DE LLETRES DE LA UdG

20 de juny de 2025

Benvinguts i benvingudes.

Sr. Degà de la Facultat de Lletres, Sr. Àngel Quintana,

Sra Maria Pla, vicerectora de Recerca

Estimades famílies, professores, professors,
Graduats i graduades, enhorabona.

Recordo un professor que lamentava que, a quart d'ESO, sovint s'hagués de triar entre explicar la Guerra Civil espanyola i el franquisme o la Segona Guerra Mundial. Tots sabem que ambdós períodes són fonamentals per comprendre el naixement del feixisme i el totalitarisme al segle XX.

Com determinats fets econòmics van conduir Alemanya a la caiguda de la República de Weimar o com la Segona República espanyola va quedar estroncada per un cop d'estat i una guerra sagnant.

Mai no hauria imaginat que les mancances educatives en història de la meva generació encara persistissin a la secundària.

Vosaltres, que heu estudiat en aquesta Facultat, heu pogut cobrir aquests buits. Però, malauradament, no ho ha fet tota la població. I aquesta ignorància, aquesta manca de memòria i reflexió, es fa notar.

Una enquesta recent del CIS revelava que un 40% de joves veurien amb bons ulls un règim autoritari si això els garantís una millor qualitat de vida. Això ens hauria de preocupar.

Pocs saben que a Espanya hi va haver camps de concentració, que molts presoners republicans van reconstruir ponts i infraestructures, o que encara hi ha milers de morts enterrats en fosses comunes. Aquesta ignorància no és casual, és volguda.

Avui, la fragmentació dels canals de comunicació, la desinformació i les notícies falses agreugen encara més aquest buit de coneixement.

La filòsofa Hannah Arendt va escriure unes paraules que avui són més vigents que mai:

“La mentida constant no té com a objectiu fer que la gent cregui una falsedat, sinó assegurar-se que no cregui en res. Un poble que no distingeix entre la veritat i la mentida no pot distingir entre el bé i el mal. I aquest poble, privat del poder de pensar i jutjar, esdevé presoner de la mentida. Amb un poble així, es pot fer el que es vulgui.”

Si coneixem la història, podem entendre millor el present. Podem identificar la banalització de símbols com la salutació feixista d'Elon Musk, o les polítiques de menyspreu democràtic com les impulsades per l'administració Trump.

Podem llegir amb més profunditat els esdeveniments actuals: la guerra entre Rússia i Ucraïna, o l'ofensiva devastadora del govern Netanyahu sobre Gaza i el poble palestí, que presenciem amb una indiferència gairebé automatitzada, tot i viure-la gairebé en directe. Des del món econòmic, la guerra d'Israel amb Iran, és una enèsima guerra pel control del petroli. Ara per ara, abans aquesta guerra no s'estengui, els d'humanitats esteu constantment advertint que els iranians no són àrabs, sinó perses.

Aquí, a la Facultat de Lletres, heu après història, llengua, literatura, comunicació, filosofia, geografia... Però, sobretot, heu après a pensar. Heu après la importància de les paraules, de l'esperit crític i de la responsabilitat intel·lectual.

Ara, aquest coneixement és vostre. Però també és una responsabilitat.

Perquè el coneixement no pot quedar-se tancat dins les aules. Ha de viure a les xarxes, als mitjans, a les converses quotidianes. Allà on es conforma l'opinió pública.

Alguns dels vostres companys han expressat la preocupació pel retrocés de la llengua catalana. Vivim en un temps marcat per la intel·ligència artificial, que ja forma part de les vostres eines d'estudi. I que ho pugui fer en català és gràcies a projectes com Aïna, impulsat pel Departament de Cultura i el Barcelona Supercomputing Center. L'Aïna és un LLM, un long language model, base de la AI. Aquesta iniciativa garanteix que el català tingui un lloc digne i competitiu en l'àmbit digital global. Gràcies a l'esforç col·lectiu d'enginyers, filòlegs i institucions, el català pot formar part de la conversa tecnològica del segle XXI-

Permeteu-me acabar amb una frase de Victor Hugo, l'autor d'*Els miserables*:

“La llibertat comença on acaba la ignorància.”

I la ignorància, avui, és un luxe que no ens podem permetre. Tampoc la indiferència.

Moltes felicitats, graduats i graduades. I moltes gràcies.